

การวิวัฒนาการเกี่ยวกับอาณาเขตทางทะเลของประเทศไทย

การวิวัฒนาการเกี่ยวกับอาณาเขตทางทะเลของประเทศไทย
อาจจำแนกออกเป็นหัวข้อใหญ่ ๆ ได้ ๔ หัวข้อ คือ

๑. การประกาศกำหนดความกว้างทะเลอาณาเขตและเขตประมง
๒. การกำหนดเส้นฐานตรง
๓. การประกาศเขตสำรวจปิโตรเลียมและไหลทวีป
๔. การแบ่งอาณาเขตทางทะเลกับประเทศใกล้เคียง

๑. การประกาศกำหนดความกว้างทะเลอาณาเขตและเขตประมง

แม้จะมีหลักฐานปรากฏว่า ประเทศไทยได้ควบคุมการทำประมง
ทั้งในน้ำจืดและในทะเลมาแล้ว ตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา^๑ แต่ก็ยังไม่มีบท
กฎหมายหรือประกาศที่ระบุเกี่ยวกับอาณาเขตทางทะเลของประเทศไทย
โดยตรง จวบจนกระทั่งเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๗๗ (ค.ศ. ๑๙๓๔) รัฐบาลไทยได้
ประกาศใช้พระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำในเขตจับสัตว์น้ำสยาม
พุทธศักราช ๒๔๗๗ โดยมาตรา ๓ วรรค ๒ บัญญัติว่า "เขตจับสัตว์น้ำสยาม"
หมายความว่า เขตน่านน้ำสยาม หรือ น่านน้ำอื่นใด ซึ่งรัฐบาลสยามไชย
หรือมีสิทธิที่จะไปในการจับสัตว์น้ำ โดยที่น่านน้ำเหล่านั้นปรากฏโดยทั่ว
ไปแล้ว มีขอบเขตตามกฎหมายท้องถิ่นหรือธรรมเนียมประเพณี หรือตาม
กฎหมายระหว่างประเทศ หรือตามสัญญาทางไมตรี หรือด้วยประการใด ๆ"
ตามพระราชบัญญัติดังกล่าว การกำหนด "เขตจับสัตว์น้ำสยาม" จึงมี
ลักษณะเสมือนการกำหนดเขตทะเลอาณาเขตและเขตการประมงในขณะเดียวกัน

^๑ กมล สนธิเกษตริน, op.cit., หน้า ๒๖.

เพียงแต่มีใ้ค้กำหนดเป็นระยะทางแน่นอนเป็นตัวเลข แต่ให้ถือขอบเขตตามที่กฎหมายระหว่างประเทศยอมรับในขณะนั้นเท่านั้น ทั้งนี้เพราะตามบทบัญญัติดังกล่าวใ้ค้ระบุใ้ "เขตจับสัตว์น้ำสยาม" หมายถึง เขตน่านน้ำสยามที่รัฐบาลสยามใ้ช้อยู่ หรือมีสิทธิที่ใ้ช้ใ้ค้ไปใ้การจับสัตว์น้ำ ซึ่งมีขอบเขตตามกฎหมายระหว่างประเทศ และในขณะนั้นกฎหมายระหว่างประเทศใ้ค้ยอมรับหลักความกว้างทะเลอาณาเขต ๓ ไมล์ทะเลอยู่แล้ว แต่เขตประมงหรืออาณาเขตทางทะเลอื่น ๆ ที่มีระยะกว้างไปกว่านั้นยังไม่เป็นที่ยอมรับโดยเสียงส่วนใหญ่ในขณะนั้น ฉะนั้น จึงน่าจะลงความเห็นใ้ค้ว่า ตามพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าว ใ้ค้กำหนด "เขตจับสัตว์น้ำสยาม" หรือเขตประมงชั้นชอนอยู่ใน "เขตน่านน้ำสยาม" หรือทะเลอาณาเขตนั้นเอง ซึ่งปัจจุบันประเทศไทยใ้ค้ใ้ช้ระบบใ้ค้เกี่ยวกันนี้ ใ้การกำหนดเขตค้เนื่องและทะเลอาณาเขต

๑.๑ การกำหนดความกว้างทะเลอาณาเขต ๖ ไมล์ทะเล
 ใ้ค้มาใ้ปี พ.ศ. ๒๕๐๑ (ค.ศ. ๑๙๕๘) ซึ่งเป็น

ปีที่มีการประชุมกฎหมายทะเลของสหประชาชาติเป็นครั้งแรกที่นครเจนีวา ประเทศไทยใ้ค้กำหนดหาที่เกี่ยวกับความกว้างของทะเลอาณาเขตและเขตประมง โดยคณะรัฐมนตรีใ้ค้ลงมติใ้เมื่อวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๑ ว่า ประเทศไทยใ้ค้ถือว่าทะเลอาณาเขตมีระยะความกว้าง ๖ ไมล์ทะเลจากชายฝั่งและค้ค้ออกไปใ้ค้ ๖ ไมล์ทะเลเป็นเขตสงวนสิทธิการจับสัตว์น้ำ หรือเขตประมงนั้นเอง และคณะผู้แทนของประเทศไทยใ้ค้แถลงหาที่ดังกล่าวของรัฐบาลไทยค้ที่ประชุมสหประชาชาติ จึงใ้ค้ใ้ค้ว่าประเทศไทยใ้ค้กำหนดเขตทะเลอาณาเขตและเขตประมงชั้นใหม่เป็นทางการใ้ค้ครั้งหนึ่ง แต่อย่างไรก็ตาม โดยที่รัฐบาลไทยในขณะนั้นมิใ้ค้ค้ค้กฎหมายใ้ค้ใด ๆ ยืนยันหาที่ดังกล่าวประเทศต่าง ๆ จึงไม่ทราบแน่ชัดเกี่ยวกับกำหนดความกว้างทะเลอาณาเขตและเขตประมงของไทยใ้ค้ในระยะนั้นว่ามีใ้ค้เปลี่ยนแปลงอย่างไรหรือไม่ เพราะระยะนั้นประเทศต่าง ๆ ใ้ค้ขยายอาณาเขตทางทะเลออกไปจากชายฝั่งไกลกว่า ๖ ไมล์ทะเลกันหลายประเทศแล้ว

๑.๒ การกำหนดความกว้างทะเลอาณาเขต ๑๒ ไมล์ทะเล

โดยที่รัฐบาลไทยได้ส่งคณะผู้แทนไปร่วมการประชุมสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ครั้งที่ ๑ ที่นครเจนีวา ในปี ค.ศ. ๑๙๕๘ และคณะผู้แทนก็ได้ร่วมลงนามในอนุสัญญาว่าด้วยกฎหมายทะเลทั้ง ๔ ฉบับ พร้อมกับประเทศอื่น แต่ยังมีได้ให้สัตยาบัน^๒ จนกระทั่งในปี พ.ศ. ๒๕๐๘ (ค.ศ. ๑๙๖๕) กระทรวงการต่างประเทศจึงได้ยกเรื่องนี้ขึ้นพิจารณาในคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการหลายระดับ จนกระทั่งคณะรัฐมนตรีได้ลงมติอนุมัติให้หน่วยราชการที่เกี่ยวข้องของคำเนิการในเรื่องต่าง ๆ เพื่อให้สัตยาบันอนุสัญญาทั้ง ๔ ฉบับ เนื่องจากเห็นว่า การเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาว่าด้วยกฎหมายทะเล จะเป็นประโยชน์แก่ประเทศไทย และประเทศไทยก็พร้อมที่จะปฏิบัติตามอนุสัญญาดังกล่าวได้ คณะรัฐมนตรีจึงได้มีมติแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อกำหนดการกำหนดเขตทางทะเลของประเทศไทยขึ้นเมื่อ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๐๘ เพื่อกำหนดเส้นฐานตรงในบริเวณฝั่งทะเลของประเทศไทยรวม ๔ บริเวณ และพิจารณากำหนดความกว้างของทะเลอาณาเขตให้แน่นอน โดยมีกฎหมายเป็นลายลักษณ์อักษรขึ้นมารับรองด้วย เนื่องจากตามอนุสัญญาว่าด้วยทะเลอาณาเขตและเขตต่อเนื่อง ข้อ ๔(๖) กำหนดให้ประเทศชายฝั่งต้องทำแผนที่แสดงเส้นฐานตรง โฆษณาให้ประเทศอื่นทราบด้วย หากประเทศไทยยังมีได้กำหนดความกว้างของทะเลอาณาเขตให้แน่นอนลงไป เมื่อทำการโฆษณาแผนที่แสดงเส้นฐานตรงและมีประเทศต่าง ๆ สนใจสอบถามเกี่ยวกับความกว้างของทะเลอาณาเขตมา โดยที่ประเทศไทยไม่อยู่ในฐานะที่แจ้งให้ทราบได้ ก็จะเป็นการไม่ถูกต้องนัก นอกจากนั้น เมื่อคำนึงถึงประโยชน์ในด้านการรักษาความมั่นคงและเศรษฐกิจของชาติด้วยแล้ว จึงสมควรที่จะกำหนดความกว้างของทะเลอาณาเขตก่อนที่ประเทศไทยจะสัตยาบันอนุสัญญาว่าด้วยกฎหมายทะเล

^๒ ประเทศไทยได้ให้สัตยาบันเป็นอนุสัญญาว่าด้วยกฎหมายทะเล ๔ ฉบับ เมื่อวันที่ ๑ สิงหาคม ค.ศ. ๑๙๖๘ (พ.ศ. ๒๕๑๑).

ในการกำหนดความกว้างของทะเลอาณาเขต มีการถกเถียงกันว่าจะใช้ระบบความกว้าง ๖ ไมล์ทะเลสำหรับทะเลอาณาเขต และอีก ๖ ไมล์ทะเลต่อออกไปสำหรับเขตสงวนสิทธิการประมงอย่างที่เบ็ญอยู่เดิม หรือจะใช้ระบบความกว้างทะเลอาณาเขต ๑๒ ไมล์ทะเล แต่เมื่อได้พิจารณาผลดีผลเสียโดยตลอด ในด้านกาารป้องกันประเทศ การประมงทรัพยากรธรรมชาติ การศุลกากร การปกครองและการตรวจคนเข้าเมือง รวมทั้งด้านกฎหมายแล้ว จึงลงช้อยุติได้ว่า ประเทศไทยสมควรกำหนดความกว้างของทะเลอาณาเขตเป็นระยะ ๑๒ ไมล์ทะเล

อย่างไรก็ตาม ก่อนที่จะลงช้อยุติดังกล่าว รัฐบาลไทยนอกจากจะได้พิจารณาถึงผลดีผลเสียในด้านต่าง ๆ ดังกล่าวแล้ว ยังได้พิจารณาถึงกรณีที่จะมีการคัดค้านกาารกำหนดความกว้างของทะเลอาณาเขตของประเทศไทย เนื่องจากในขณะนั้นประเทศต่าง ๆ ยังไม่สามารถตกลงกันในเรื่องความกว้างของทะเลอาณาเขตจากการประชุมกฎหมายทะเลที่นครเจนีวา ทั้ง ๒ ครั้งที่ผ่านมา ฉะนั้น จึงอาจมีผู้คัดค้านได้ใน ๒ กรณีคือ

- ก. เพื่อรักษาหลักการที่จะไม่ให้มีการกำหนดทะเลอาณาเขตกว้างเกินไป และ
- ข. เป็นการขัดต่อผลประโยชน์ของประเทศอื่น

ประเทศที่อาจคัดค้านก็ได้แก่ ประเทศที่มีกำลังทางเรือแข็งแรง หรือประเทศที่มีผลประโยชน์เกี่ยวข้องโดยตรง แต่เท่าที่เคยเป็นมาในระยะก่อนนั้น การคัดค้านกาารกำหนดความกว้างของทะเลอาณาเขต มักอาศัยมูลเหตุในข้อ ข. ดังเช่น กรณีที่ตุรกีคัดค้านกาารกำหนดความกว้างทะเลอาณาเขตระยะ ๑๒ ไมล์ทะเล ของไซปรัส ซึ่งไม่ปรากฏว่าประเทศที่มีกำลังทางเรือ เช่น สหรัฐฯ หรืออังกฤษ ได้คัดค้านตามเหตุผลในข้อ ก. แต่ในกรณีของประเทศไทย ทะเลอาณาเขตของไทย มีไซเป็นเส้นทางเดินเรือระหว่างประเทศ แต่เป็นเพียงทางเดินเรือเข้าสู่ประเทศไทย จึงไม่น่าจะมีมูลเหตุที่จะทำให้เกิดคัดค้านขึ้น

รัฐบาลไทยจึงได้ออกประกาศพระบรมราชโองการกำหนดความกว้างของทะเลอาณาเขตเป็นระยะ ๑๒ ไมล์ทะเล เมื่อวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๐๘ (ค.ศ. ๑๙๖๖) (คู่มือสารหมายเลข ๕ ในภาคผนวก) ซึ่งมีผลใช้บังคับอยู่จนกระทั่งบัดนี้

๒. การกำหนดเส้นฐานตรง

๒.๑ คำนิยาม

เส้นฐาน (base - line) คือเส้นที่กำหนดไว้เพื่อใช้เป็นฐาน หรืออีกนัยหนึ่งใช้เป็นจุดเริ่มต้นสำหรับวัดความกว้างของทะเลอาณาเขต เส้นฐานนี้มีผลทำให้หนาน้ำใด ๆ ที่อยู่ภายในเส้นฐานคานติดกับชายฝั่งเป็นหนาน้ำภายใน (Internal Waters or Inland Waters) ของรัฐ ชายฝั่ง และหนาน้ำที่อยู่อีกด้านหนึ่งของเส้นฐานเป็นเขตทะเลอาณาเขต

เส้นฐานตามปกติ (normal base - line) เป็นเส้นฐานตามธรรมชาติ ซึ่งถือเอาเส้นแนวน้ำลดชายฝั่งเป็นเกณฑ์ โดยปกติเส้นฐานประเภทนี้ จะนำมาใช้ได้เฉพาะกรณีที่ชายฝั่งมีลักษณะปกติ คือไม่มีลักษณะเว้าแหว่งมาก และไม่มีเกาะหรือโขดหินเรียงรายอยู่ตามชายฝั่ง

เส้นฐานตรง (straight base - line) เป็นเส้นฐานที่รัฐชายฝั่งกำหนดขึ้นโดยคำนึงถึงสภาพการณ์พิเศษทางภูมิศาสตร์ เช่นในกรณีที่ชายฝั่งมีลักษณะเว้าแหว่ง หรือตัดลึกเข้าไปในแผ่นดิน หรือมีเกาะอยู่ประปรายตามชายฝั่ง รัฐชายฝั่งอาจลากเส้นฐานเชื่อมโยงจุดต่าง ๆ ที่เหมาะสม เพื่อจะใช้เส้นฐานนี้เป็นแนววัดความกว้างทะเลอาณาเขตออกไป

๒.๒ กรณีที่ใช้เส้นฐานตรง

การกำหนดเส้นฐานวัดความกว้างของทะเลอาณาเขตสำหรับชายฝั่งที่มีลักษณะเป็นเส้นตรง หรือไม่เว้าแหว่งนัก ย่อมไม่เป็นเรื่องยุ่งยาก เพราะตามข้อ ๓ ของอนุสัญญาว่าด้วยทะเลอาณาเขต และเขตต่อเนื่อง

บัญญัติให้ใช้แนวน้ำลด (low-water line)^๓ ของน้ำทะเลที่จรดชายฝั่ง เป็นแนวเส้นฐาน แต่ตามปกติ ชายฝั่งโดยทั่วไป มักไม่เป็นแนวเส้นตรง ส่วนมากจะเว้าแหว่งไม่เป็นระเบียบมากบางน้อยบาง หรืออาจมีเกาะ หรือหมู่เกาะอยู่นอกฝั่งทะเลออกมา ย่อมทำให้การกำหนดเส้นฐานโดย ใช้แนวน้ำลดเหมือนกรณีแรกกระทำได้ลำบาก และอาจเกิดปัญหาขึ้นได้ หลายกรณี ฉะนั้น หลักการลากเส้นฐานตรงจึงเกิดขึ้น เพื่อใช้แก้ปัญหา ของกรณีหลัง และได้มีการนำหลักนี้มาใช้ก่อนที่จะมีอนุสัญญาว่าด้วยทะเล อาณาเขตฯ เป็นเวลาหลายปี เช่นกรณีของประเทศนอร์เว สวีเดน รัสเซีย เป็นต้น แคนาดาประเทศใดเริ่มยอมรับหลักการนี้ก็ต่อเมื่อมีคำ พิพากษาของศาลยุติธรรมระหว่างประเทศในปี ค.ศ. ๑๙๕๑ วินิจฉัยกรณี พิพาทเกี่ยวกับการประมงระหว่างสหราชอาณาจักรกับนอร์เว (Anglo - Norwegian Fisheries Case)^๔ ซึ่งถือว่าเป็นที่มาสำคัญอันหนึ่งที่ทำให้ กฎหมายระหว่างประเทศยอมรับหลักการลากเส้นฐานตรงที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน

^๓ แนวน้ำลด ตามที่ถือปฏิบัติอยู่ในกฎหมายระหว่างประเทศปัจจุบัน ให้ถือแนวน้ำลดต่ำสุดโดยเฉลี่ย (lower low-water line) ในระยะ ๑๕ ปี ซึ่งถือว่าเป็นการครบวงจรหนึ่งของการขึ้นลงของกระแสน้ำ ฉะนั้น การวัด แนวน้ำลดนี้จึงมิได้ถือเอาเกณฑ์จากปีที่แล้วที่วิปริตลดลงต่ำมากเป็นพิเศษ เป็นเกณฑ์ (ดู H.Gary Knight, op.cit., pp. 143 - 144 และกมล สันธิเกษตริณ, op.cit., หน้า ๓๐).

^๔ มูลเหตุของคดีนี้มีอยู่ว่า เมื่อประมาณปี ค.ศ. ๑๙๐๖ อังกฤษ เริ่มมีข้อพิพาทเรื่องเขตประมงกับนอร์เว อันสืบเนื่องมาจากเรือประมงของ อังกฤษได้เข้าไปทำการประมงในบริเวณนอกฝั่งนอร์เว โดยผ่านนอร์เว อ้างว่าเรือประมงของอังกฤษละเมิดเขตประมงของตน ซึ่งกำหนดขึ้นโดย พระราชกฤษฎีกาฉบับปี ค.ศ. ๑๘๑๖ โดยพระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ได้กำหนด

ตามกฎหมายระหว่างประเทศในปัจจุบัน อนุสัญญาว่าด้วยทะเลอาณาเขตและเขตต่อเนื่อง ได้กำหนดหลักเกณฑ์การลากเส้นฐานตรงไว้ในขอ ๔ ขอ ๕ ขอ ๗ ขอ ๑๑ และขอ ๑๓ ดังนี้

ความกว้างของทะเลอาณาเขตและเขตประมงไว้ ๔ ไมล์ทะเล กรณีพิพาทดังกล่าวเริ่มกลายเป็นปัญหาเรื้อรัง เมื่อปรากฏว่าในระยะต่อ ๆ มานอร์เวย์ได้ตรากฎหมายภายในขึ้นมาหลายฉบับ เพื่อกำหนดเขตอำนาจทางทะเลของตนขึ้น เช่นกฎหมายฉบับปี ค.ศ. ๑๘๖๘, ๑๘๘๑ และ ๑๘๘๘ ซึ่งประกาศใช้ระบบเส้นฐานตรง โดยประกาศว่า ทะเลอาณาเขตของนอร์เวย์ให้วัดจากเส้นฐานตรงที่ลากเชื่อม skjaergaard ซึ่งเป็นแนวโขดหิน ประกอบด้วยเกาะเล็กเกาะน้อยมากมายรอบฝั่งนอร์เวย์ โดยเฉพาะกฎหมายฉบับปี ค.ศ. ๑๙๓๕ ซึ่งเป็นกฎหมายฉบับที่ใกล้เคียงกันในศาลว่ามีหลักการถูกต้องตามกฎหมายระหว่างประเทศหรือไม่ ได้ประกาศใช้เส้นฐานตรงที่เข้มงวดยิ่งขึ้น ยังผลให้เรือประมงของอังกฤษถูกทางการนอร์เวย์จับกุมด้วยข้อหาละเมิดทะเลอาณาเขตของนอร์เวย์เรื่อยมา จนกระทั่งอังกฤษต้องยื่นฟ้องต่อศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ ในปี ค.ศ. ๑๙๕๑ คัดค้านหลักการลากเส้นฐานตรงดังกล่าว โดยอ้างว่าขัดต่อกฎหมายระหว่างประเทศ และขอให้นอร์เวย์ชดเชยค่าเสียหายต่อกรณีที่นอร์เวย์จับเรือประมงของอังกฤษด้วย

ผลการพิจารณาคดีนี้ ปรากฏว่า ศาลเห็นด้วยกับหลักการลากเส้นฐานตรงของนอร์เวย์ โดยเห็นว่าหลักนี้ไม่ขัดต่อกฎหมายระหว่างประเทศ เพราะนำมาใช้กับสภาพการณ์พิเศษทางภูมิศาสตร์ของฝั่งทะเลของนอร์เวย์ และไม่ปรากฏว่ามีรัฐใดคัดค้าน แม้แต่อังกฤษเองก็ไม่ได้ทำการประท้วงมาตั้งแต่เริ่มแรก แต่เพียงจะมาประท้วงในปี ค.ศ. ๑๙๓๓ นอกจากนี้ ผู้พิพากษาบางท่านยังถือว่านอร์เวย์มีสิทธิทางประวัติศาสตร์ (Historic title) เหนือบริเวณทะเลที่นอร์เวย์กำหนดให้เป็นทะเลอาณาเขตด้วย

๑. กรณีที่ชายฝั่งตอนใด ที่มีขอบฝั่งเว้าหรือตัดลึกเข้ามาในพื้นดิน (deeply indented) หรือถ้ำมีเกาะหรือหมู่เกาะเรียงรายอยู่ใกล้ชิดกับชายฝั่ง เส้นฐานของชายฝั่งตอนนี้อาจใช้วิธีลากเส้นฐานตรงที่เชื่อมจุดต่าง ๆ ที่เหมาะสม ซึ่งใดกำหนดขึ้นทั้งบนฝั่งและตามแนวเกาะ แต่เส้นฐานนี้จะต้องมีแนวไม่หักเหออกไปจากแนวฝั่งทะเลโดยทั่วไป (general direction of the coast) จนเกินไป กล่าวคือ ต้องให้มีแนวใกล้เคียงกับแนวทั่วไปของฝั่งให้มากที่สุด ๕

๒. เส้นฐานตรงอาจลากจากจุดใดจุดหนึ่งบนชายฝั่งไปยังพื้นที่ที่อยู่เหนือระดับน้ำในขณะน้ำลด (low - tide elevations) ได้ ถ้า

ก. พื้นที่ที่อยู่เหนือระดับน้ำในขณะน้ำลดนั้นมีประชากรหรือสิ่งก่อสร้างที่คล้ายคลึงกันอยู่เหนือระดับน้ำทะเลอย่างถาวรอยู่บนพื้นที่นั้น^๖ หรือ

ข. พื้นที่ที่อยู่เหนือระดับน้ำในขณะน้ำลดทั้งหมด หรือเพียงบางส่วนอยู่ภายในทะเลอาณาเขต ๗

๓. การกำหนดเส้นฐานโดยวิธีลากเส้นตรงตามข้อ ๑ ข้างต้น ตามปกติต้องให้แนวเส้นฐานใกล้เคียงกับแนวทั่วไปของชายฝั่งตามที่กล่าวมาแล้ว แต่เส้นฐานเส้นหนึ่ง เส้นใดอาจมีลักษณะเป็นพิเศษยกเว้นจากหลักข้างต้นได้ ถ้ามีความจำเป็น โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ในทางเศรษฐกิจเป็นพิเศษ สำหรับภูมิภาคที่เกี่ยวข้องของส่วนนั้น ทำให้ต้องกำหนดเส้นฐานให้มีแนวแตกต่างไปจากแนวทั่วไปของชายฝั่ง แต่ความเป็นจริงและความสำคัญของผลประโยชน์เท่านั้น ต้องมีหลักฐานเห็นได้ชัดแจ้งจากการปฏิบัติที่มีมาเป็นเวลานาน ๘

๕ อนุสัญญาว่าด้วยทะเลอาณาเขตฯ ข้อ ๔(๑).

๖ อนุสัญญาว่าด้วยทะเลอาณาเขตฯ ข้อ ๔(๓).

๗, ๘ อนุสัญญาว่าด้วยทะเลอาณาเขตฯ ข้อ ๑๑(๑) และข้อ

๔(๔) ตามลำดับ.

๔. ระบบเส้นฐานตรงนั้น รัฐมีอำนาจมาใช้ในทำนองที่จะ
ปิดกั้นทะเลอาณาเขตของรัฐอื่นจากทะเลหลวง^๕

๕. ในการกำหนดเส้นฐานตรงตามที่กล่าวมาในข้อ ๑, ๒ และ
๓ ข้างต้น ถ้าส่วนของทะเล ซึ่งแต่เดิมเป็นทะเลอาณาเขตหรือทะเลหลวง
ต้องแปรสภาพไปเป็นน่านน้ำภายใน โดยผลของการลากเส้นฐานตรง
รัฐชายฝั่งเจ้าของน่านน้ำภายในส่วนนั้น จะต้องเคารพสิทธิในการผ่าน
โดยสุจริตของเรือต่างประเทศในน่านน้ำภายในนั้น ๆ^{๑๐}

๖. ในกรณีที่ระยะห่างระหว่างแนวน้ำลตของจุดทางเข้าตาม
ธรรมชาติของอ่าว^{๑๑} ไม่เกิน ๒๔ ไมล์ทะเล รัฐชายฝั่งอาจลากเส้นฐาน
ตรงปิดระหว่างแนวน้ำลตทั้งสองนี้ได้ และน่านน้ำที่ถูกปิดกั้นอยู่ภายในเส้น
นี้ถือว่าเป็นน่านน้ำภายใน แต่ถา ระยะห่างระหว่างแนวน้ำลตของจุดทางเข้า
ตามธรรมชาติของอ่าวเกินกว่า ๒๔ ไมล์ทะเล ให้ลากเส้นฐานตรงยาว
๒๔ ไมล์ภายในอ่าว ในทำนองที่จะปิดกั้นพื้นที่น้ำอย่างมากที่สุดเท่าที่สามารถ
ทำได้ด้วยเส้นที่มีความยาวเช่นนั้น กรณีการลากเส้นฐานตรงปิดอ่าวนี้
ใช้เฉพาะกับอ่าวที่มีฝั่งทะเลเป็นรัฐ ๆ เดียวเท่านั้น และไม่ใช้กับกรณีอ่าว
"ประวัติศาสตร์"^{๑๒} หรือกับกรณีใดที่อาจใช้ระบบเส้นฐานตรงดังที่ได้อธิบาย
ไว้ในข้อ ๑, ๒ และ ๓ ข้างต้น^{๑๓}

๕, ๑๐

Ibid., ข้อ ๔(๕) และข้อ ๕(๒) ตามลำดับ

๑๑

อ่าว (Bay) ตามความหมายของอนุสัญญาว่าด้วยทะเลอาณาเขต
หมายถึงส่วนเว้าที่เห็นได้ชัด ซึ่งส่วนที่เว้าเข้ามาได้สัดส่วนกับความกว้างของ
ปากอ่าว จนทำให้น่านน้ำที่ล้อมรอบแผ่นดิน แต่มีได้ประกอบเป็นแต่เพียงความ
โค้งของฝั่งทะเล อย่างไรก็ตามก็ มิให้ถือเอาส่วนเว้านั้นเป็นอ่าว เว้นแต่พื้นที่
ของส่วนเว้านั้นจะกว้างเท่ากับหรือกว้างกว่าพื้นที่ครึ่งวงกลม ซึ่งมีเส้นผ่า
ศูนย์กลางเป็นเส้นที่ลากพาดปากทางเข้าของส่วนเว้า นั้น ข้อ ๙(๒).

๑๒

ดูหัวข้อเรื่องการประกาศ "อ่าวประวัติศาสตร์".

๑๓

อนุสัญญาว่าด้วยทะเลอาณาเขตฯ ข้อ ๙(๑), (๔), (๕) และ (๖).

๗. ในกรณีที่มีแม่น้ำไหลสู่ทะเลโดยตรง กฎหมายระหว่างประเทศกำหนดให้รัฐชายฝั่งนั้น ๆ ลากเส้นฐานตรงพาดปากแม่น้ำระหว่างจุดบนแนวน้ำลคของฝั่งแม่น้ำทั้งสองข้าง ๑๘

๘. รัฐชายฝั่งต้องแสดงเส้นฐานตรงที่กำหนดขึ้นในกรณีต่าง ๆ ไว้ให้ชัดแจ้งบนแผนที่ และจะต้องโฆษณาให้ทราบตามสมควร ๑๕

๒.๓ การประกาศอ่าวไทยเป็นอ่าวประวัติศาสตร์

"อ่าวประวัติศาสตร์" ตามกฎหมายระหว่างประเทศยังไม่ปรากฏคำนิยามที่แน่นอนเด็ดขาด แต่ตามหลักปฏิบัติระหว่างประเทศเท่าที่เป็นอยู่ ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันทั่วไป "อ่าวประวัติศาสตร์" จะต้องมีองค์ประกอบ ๓ ประการ ๑๖ คือ

ก. รัฐที่อ้างสิทธิเหนืออ่าวประวัติศาสตร์นั้น จะต้องมีและใช้อำนาจอธิปไตยของตนเหนืออ่าวประวัติศาสตร์นั้นอยู่

ข. การใช้อำนาจอธิปไตยดังกล่าว จะต้องเป็นไปอย่างต่อเนื่อง และเป็นเวลานานพอสมควร

ค. การอ้างสิทธินั้นจะต้องเป็นที่ยอมรับของรัฐอื่น ซึ่งอาจแสดงออกโดยการสนับสนุน หรือการนิ่งเฉยไม่คัดค้าน (acquiescence)

สำหรับประเทศไทยนั้น มีหลักฐานปรากฏว่าได้มีและใช้อำนาจอธิปไตยเหนืออ่าวไทย และทะเลใกล้เคียงมาเป็นเวลานาน และติดต่อกัน ตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาจนถึงปัจจุบัน ดังปรากฏจากพระราชนิพนธ์ของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๔ ตอนหนึ่งว่า "สำหรับแผ่นดินสยามในประเทศไทยนี้ มีมาแต่โบราณสืบ ๆ กาล พระเจ้าแผ่นดินองค์ใดองค์หนึ่งจะให้เลิกถอนเสี้ยนหนามมิได้ เพราะคนชาวประเทศไทยมีปรกติตั้งธรรมเนียม มีเนื้อและปลาเป็นกับเข้าเป็นนิจ ทุกตัวคนทุกตำบล

๑๘, ๑๕

Ibid., ข้อ ๑๓ และ ข้อ ๔(๖).

๑๖

Juridical Regime of Historic Waters, Including Historic

Bays, Study Prepared by the Secretariat U.N.Doc.A/CN. 4/143, March 9, 1962, Yearbook of the International Law Commission 1 (1962).

ทุกแห่ง ฯลฯ เพราะฉะนั้น ท่านผู้ครองแผ่นดินมาแต่ก่อน จึงเรียกเก็บ
เงินอากรแก่คนหางหาปลา เหมือนเก็บคานาสมพิศสร แก่คนทำนา
ทำอะไรทำสวนเสมอกันไปทั่วราชอาณาจักร ฯลฯ" อนึ่ง การเก็บอากรใน
สมัยนั้น ได้ควบคุมตลอดถึงการทำการประมงในทะเลด้วย ดังปรากฏใน
ข้อความอีกตอนหนึ่งในพระราชนิพนธ์ของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้า
เจ้าอยู่หัวว่า "อนึ่ง ทรงระวางแกลงไปว่า (หมายถึงพระบาทสมเด็จพระ
พระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๓) เมื่อตั้งนายอากรไปให้เป็นเจ้าของ
เขตแดน หวง หนอง คลอง บึง บาง และเกาะในซาล ฯลฯ" และอีก
ตอนหนึ่งว่า "จึงโปรดเกล้าให้เลิกอากรพองจันละเม็กในทะเลและคาน้ำ
เสียหมด" และในสมัยต่อ ๆ มา ประเทศไทยก็ได้ออกกฎหมายฉบับต่าง ๆ
ควบคุมการประมงและกิจการต่าง ๆ ในทะเลมาตลอด

ต่อมาในปี ๒๕๐๑ ซึ่งมีการประชุมสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมาย
ทะเลครั้งที่ ๑ ที่นครเจนีวา คณะผู้แทนไทยที่ไปร่วมกันประชุมได้ลง
หยังเสียง และหาบทามขอความสนับสนุนจากผู้แทนประเทศต่าง ๆ ในการ
ที่ไทยจะอ้างเอาอ่าวไทยตอนใน (รูปอักษร "ก") เป็นอ่าวประวัติศาสตร์
ตามกฎหมายระหว่างประเทศ การหาบทามนี้ คณะผู้แทนไทยได้หาบทาม
จากหลาย ๆ ประเทศ โดยเฉพาะประเทศที่มีอ่าวประวัติศาสตร์ใหญ่ เช่น
สหรัฐอเมริกา และแคนาดา เป็นต้น เพื่อที่จะได้ทราบว่า ประเทศใดมีปฏิกริยา
อย่างไรบ้าง ในการอภิปรายทั่วไปในคณะกรรมการที่ ๒ เมื่อวันที่ ๓
มีนาคม ๒๕๐๑ หัวหน้าคณะผู้แทนไทยได้แถลงว่า ตามความเห็นของคณะ
ผู้แทนไทย อ่าวไทยตอนใน ซึ่งเป็นที่รวมปากแม่น้ำสำคัญหลายสาย และ
ชายฝั่งทั้ง ๓ ด้านอยู่ในประเทศไทย มีความกว้างที่ปากอ่าว ๕๓ ไมล์ทะเล
และลึกเข้ามา ๕๐ ไมล์ทะเล เขาลักษณะของอ่าวประวัติศาสตร์ และเราถือว่า
น่านน้ำภายในอ่าวนี้เป็นน่านน้ำภายใน ปรากฏว่าในที่ประชุมไม่มีประเทศหนึ่ง

ประเทศไทย คัดค้านการแถลงของหัวหน้าคณะผู้แทนไทยเลย ^{๑๓}

เมื่อไม่มีประเทศไทยคัดค้าน รัฐบาลไทยจึงได้ออกประกาศ
สำนักนายกรัฐมนตรีเรื่องอ่าวไทยตอนใน เมื่อวันที่ ๒๒ กันยายน พ.ศ.
๒๕๐๒ (คู่มือสารประกอบหมายเลข ๖ ในภาคผนวก) โดยลากเส้น
ฐานตรงเชื่อมจุดที่หนึ่ง ณ แหลมบ้านซอง แสมसान ละติจูด ๑๒ -
๓๕.๔๕ เหนือ ลองจิจูด ๑๐๐ - ๕๙.๔๕ ตะวันออกตามเส้นขนาน
ละติจูดไปทางทิศตะวันตก ถึงจุดที่สอง ณ ฝั่งทะเลตรงข้าม ละติจูด
๑๒ - ๓๕.๔๕ เหนือ ลองจิจูด ๘๘ - ๕๙.๓๐ ตะวันออก และยืนยัน
สถานภาพของอ่าวไทยตอนในเหนือเส้นฐานตรงดังกล่าวว่า เป็นอ่าว
ประวัติศาสตร์ และน่านน้ำเหนือเส้นฐานเป็นน่านน้ำภายในของประเทศไทย

๒.๔ การประกาศเส้นฐานตรงและน่านน้ำภายใน

โดยที่ประเทศไทยได้ส่งคณะผู้แทนไทยไปร่วมการประชุม
สหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ที่นครเจนีวา ในปี ๒๕๐๑ และ
คณะผู้แทนไทยก็ได้ลงนามในอนุสัญญากฎหมายทะเลที่ ๔ ฉบับดังกล่าวมาแล้ว
ฉะนั้น เพื่อให้จะให้สัตยาบันอนุสัญญาดังกล่าว ประเทศไทยจึงได้เตรียม
ออกกฎหมายภายในกำหนดเขตและเขตอำนาจทางทะเลของประเทศไทย
ให้แน่ชัด เพื่อการอนุวัติตามพันธะ ซึ่งกำหนดไว้ในอนุสัญญาทั้ง ๔ ฉบับ
ทั้งนี้รวมทั้งการประกาศกำหนดความกว้างของทะเลอาณาเขต และการ
ประกาศเส้นฐานตรงและน่านน้ำภายในของไทย เพื่อเป็นลายลักษณ์อักษร
เพื่อให้ประเทศต่าง ๆ ได้รับความทราบด้วย

^{๑๓} คู่มือสารกระทรวงการต่างประเทศที่ สร. ๑๔๕๒๗/๒๕๐๑
ลงวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๐๑ เรื่องผลการประชุมกฎหมายทะเล ณ เจนีวา.

ในการนี้ คณะรัฐมนตรีได้แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อกำหนดการกำหนดเขตทางทะเลของประเทศไทยขึ้น เมื่อ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๐๔ ตั้งที่ใดกล่าวไว้แล้วในหัวข้อเรื่องการกำหนดความกว้างทะเลอาณาเขต ๑๒ ไมล์ทะเลเพื่อพิจารณาพระราชบัญญัติ ๒ ฉบับ คือพระราชบัญญัติกำหนดเขตและเขตอำนาจทางทะเลของประเทศไทย และพระราชบัญญัติกำหนดเขตจังหวัดในทะเลภายในและทะเลอาณาเขต โดยได้ประชุมพิจารณาร่างพระราชบัญญัติกำหนดเขตและเขตอำนาจทางทะเลของประเทศไทยตั้งแต่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๐๔ ถึง ๑๖ เมษายน ๒๕๑๑

ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว ที่ประชุมได้ประสบปัญหาที่ยังไม่อาจวินิจฉัยได้แน่นอนอยู่เรื่องหนึ่ง คือปัญหาเกี่ยวกับกรรมสิทธิ์เกาะ ๓ เกาะในบริเวณเส้นฐานตรงคานจังหวัดระนองติดต่อกับเขตพม่า กล่าวคือ เกาะหลาม เกาะชันก และเกาะคั่น เนื่องจากปรากฏตามแผนที่ของกรมแผนที่ทหารของไทย เกาะทั้ง ๓ อยู่ในเขตไทย แต่ตามแผนที่เดินเรืออังกฤษหมายเลข ๓๐๕๒ ว่าด้วยอ่าวเบงกอลชายฝั่งตะวันตกของไทย เกาะเซนต์แมทธิวและเกาะสิมิลัน กลับปรากฏว่า เกาะทั้ง ๓ อยู่ในเขตพม่า คณะกรรมการเพื่อกำหนดเขตทางทะเลของไทย จึงได้เสนอเรื่องนี้ให้รัฐบาลพิจารณา แต่ก็ได้ปรากฏผลสืบหน้าอันเป็นที่พอใจ ทำให้โครงการที่จะประกาศใช้พระราชบัญญัติ ๒ ฉบับดังกล่าวข้างต้นต้องล้มเลิกไป แม้วาคณะกรรมการฯ จะได้ดำเนินการพิจารณาจนแล้วเสร็จไปทั้ง ๒ ฉบับ

ต่อมา ประเทศไทยได้ประกาศความกว้างทะเลอาณาเขตเมื่อวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๐๔ และได้สัตยาบันอนุสัญญาว่าด้วยกฎหมายทะเลทั้ง ๔ ฉบับ เมื่อวันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๑๑ แล้ว รัฐบาลจึงได้พิจารณาเห็นความจำเป็นรีบด่วนในอันที่จะต้องประกาศเส้นฐานตรงและน่านน้ำภายในของประเทศไทย ให้ประเทศต่าง ๆ ได้รับทราบไว้ เพื่อเป็นการยืนยันสิทธิของไทย และเป็นการปฏิบัติตามพันธะที่กำหนดไว้ในอนุสัญญาทั้ง ๔ ฉบับด้วย

แม้ว่าในขณะนั้น ปัญหาเกี่ยวกับกรรมสิทธิ์เหนือเกาะ ๓ เกาะบริเวณจังหวัด
ระนองติดกับเขตพม่า ซึ่งเป็นเส้นฐานตรงบริเวณที่ ๔ จะยังไม่กระจ่างชัด
แต่เส้นฐานตรงและน่านน้ำภายในอีก ๓ บริเวณ ซึ่งกำหนดได้แล้ว ก็
จำเป็นที่จะต้องประกาศออกไปก่อนโดยรีบด่วน

เมื่อวันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๑๓ ประเทศไทยจึงได้ออกประกาศ
สำนักนายกรัฐมนตรี เรื่องเส้นฐานตรงและน่านน้ำภายในของประเทศไทย^{๑๔}
โดยกำหนดลากเส้นฐานตรงไว้ ๓ บริเวณดังนี้คือ

บริเวณที่ ๑ อยู่ฝั่งตะวันออกของอ่าวไทย ด้านชายแดนไทย-
กัมพูชา เส้นฐานตรงนี้เริ่มคนที่แหลมลิง ณ จุดละติจูด $๑๒^{\circ}-๑๒.๓$ เหนือ
ลองจิจูด $๑๐๒^{\circ}-๑๒.๗$ ตะวันออก ล้อมรอบคานนอกของเกาะต่าง ๆ
เหล่านี้คือ เกาะชางนอย-หินราบ-หินลูกบาท-เกาะวัง-หินบางเบา เกาะกูด
ไปสิ้นสุดจุดสุดท้ายที่หลักเขตแดนไทย-กัมพูชา

บริเวณที่ ๒ อยู่ฝั่งตะวันตกของอ่าวไทยด้านจังหวัดชุมพรและ
สุราษฎร์ธานี เส้นฐานตรงนี้เริ่มคนที่แหลมใหญ่ ณ จุดละติจูด $๑๐^{\circ}-๕๓.๗$
เหนือลองจิจูด $๙๙^{\circ}-๓๑.๔$ ตะวันออก อ้อมทางคานนอกของเกาะต่าง ๆ
เหล่านี้ คือ เกาะรานโก - เกาะรานเป็ด-เกาะไช-เกาะจรเข้ หินหลักงาม
เกาะเต่า-หินใบ-เกาะกงธารเสด็จ-เกาะพังน-เกาะกงออก-เกาะมัทหลัง
เกาะสมุย-หินอ่าววัง-เกาะราบ และไปสิ้นสุดจุดสุดท้ายที่แหลมหน้าดำ ณ ละติจูด
 $๐๙^{\circ}-๑๒.๔$ เหนือ ลองจิจูด $๙๙^{\circ}-๕๓.๒$ ตะวันออก

บริเวณที่ ๓ อยู่ฝั่งทะเลอันดามัน บริเวณจังหวัดภูเก็ต กระบี่
ตรัง และสตูล เส้นฐานตรงนี้เริ่มคนที่ เกาะภูเก็ตที่ละติจูด $๐๗^{\circ}-๔๖.๕$
เหนือ ลองจิจูด $๙๔^{\circ}-๑๗.๕$ ตะวันออก อ้อมคานนอกเกาะต่าง ๆ ต่อไปนี้คือ

^{๑๔} ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๔๗ ตอนที่ ๕๒ วันที่ ๑๒ มิถุนายน
๒๕๑๓ ฉบับพิเศษ หน้า ๔ - ๗.

เกาะแก้วนอย-เกาะฮี-เกาะไม้ท่อน-เกาะไถ-เกาะบิตะนอก-เกาะหมา
 เกาะลันตาใหญ่-เกาะไทง-เกาะกระดาน-เกาะกวาง-เกาะเบ็ง-เกาะ
 แวะวะ-เกาะตุลย์ใหญ่-เกาะตาใบ-เกาะอาย่า-หินออสบอน-เกาะตะรุเตา
 หินใบ-เกาะโกยใหญ่ - เกาะลิมา-เกาะคูนิง-เกาะปรัศมานา และมา
 ลันสุดจุดสุดท้ายที่ปลายเส้นพรมแดนไทย-มาเลเซียตรงฝั่งทะเล

ตั้งแต่ประกาศเส้นฐานตรงและน่านน้ำภายในดังกล่าว ประเทศไทย
 ไทยยังไม่เคยได้รับการทักท้วงในเรื่องนี้จากต่างประเทศเลย

๓. การประกาศเขตสำรวจปิโตรเลียมและไหลทวีป

๓.๑ การประกาศเขตสำรวจปิโตรเลียม

กระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ โดยอาศัยอำนาจตามความ
 ในพระราชบัญญัติแร พ.ศ. ๒๕๑๐ ได้ประกาศเขตสัมปทานพื้นที่แหล่งสำรวจ
 ปิโตรเลียมเฉพาะในอ่าวไทย จำนวน ๑๕ แปลง เมื่อปี ๒๕๑๑ เป็นครั้งแรก
 ต่อมากรมทรัพยากรธรณี กระทรวงอุตสาหกรรมได้แก้ไขขอบเขต
 แปลงสำรวจที่ประกาศไปแล้วนั้น ให้ถูกต้องตรงกับหลักการแบ่งเขตไหลทวีป
 ตามกฎหมายระหว่างประเทศยิ่งขึ้น และเพิ่มแปลงสำรวจทางคาบทะเล
 อื่นความขึ้นอีก ๒ แปลง โดยออกเป็นประกาศของกรมทรัพยากรธรณี
 เมื่อวันที่ ๗ กันยายน ๒๕๑๔^{๑๕} ประกาศทั้ง ๒ ฉบับดังกล่าว ได้มี
 แผนที่แสดงเส้นแบ่งไหลทวีป แต่มิได้กำหนดพิพัต และมีอักษรกำกับไว้ว่า
 เป็นเส้นสกัดเขตไหลทวีปของประเทศไทย โดยประมาณ ทั้งนี้เพราะเส้น
 แบ่งนี้ยังไม่อาจถือได้ว่าเป็นเส้นที่แน่นอน จนกว่าจะได้มีการเจรจาตกลง
 กับประเทศเพื่อนบ้านที่เกี่ยวข้องของเสียก่อน

^{๑๕} คู่มือสารประกอบเลขที่ ๗ และประกาศกรมทรัพยากรธรณี,
ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม ๔๘, ตอน ๑๐๖(๒๓ กันยายน ๒๕๑๔).

๓.๒ การประกาศเขตไหลทวีป

แม้ว่าประเทศไทยจะได้ออกประกาศเขตสำรวจบีโตร์ เลียม คังกลาวแล้ว แต่เขตไหลทวีปตามกฎหมายระหว่างประเทศยังมิได้ออกประกาศออกมาในระหว่างนั้น ประเทศเพื่อนบ้าน ๒ ประเทศ ซึ่งมีอาณาเขตทางทะเล อยู่ในอ่าวไทยควาย อันได้แก่กัมพูชาและเวียดนามได้ ได้ออกประกาศเขตไหลทวีป ของคนเมื่อ ๑ ธันวาคม ๒๕๑๓ และ ๑ กรกฎาคม ๒๕๑๕ ตามลำดับ โดยเขตไหลทวีปของทั้งสองประเทศได้เหลื่อมล้ำกันเอง และได้ล้ำเข้ามา ในเขตแปลงสำรวจ ฯ ที่ประเทศไทยประกาศควายอย่างมากมาย ทั้งนี้การ กำหนดเขตไหลทวีปของทั้ง ๒ ประเทศคังกลาว ได้เป็นไปโดยปราศจากเหตุผล ทางวิชาการสนับสนุนอย่างเพียงพอ

ฉะนั้น เพื่อเป็นการคอบโต ยืนยันและรักษาสีทธิของไทยเหนือ เขตไหลทวีปในบริเวณอ่าวไทย รัฐบาลไทยจึงได้ออกประกาศเป็นพระบรมราช โองการกำหนดเขตไหลทวีปของประเทศไทยคานอ่าวไทย เมื่อวันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๑๖^{๒๐} การประกาศไหลทวีปคานอ่าวไทยของประเทศไทย ครั้งนี้ เจาหนาที่ของไทยได้ลากเส้นแสดงเขตไหลทวีปของไทยในส่วนที่ประชิด กับเขตไหลทวีปของเวียดนาม โดยใช้วิธีลากเส้นตรงจากจุดสิ้นสุดสุดของเขต แคนชายฝั่งระหว่างไทยกับมาเลเชียทางตอนใต้ไปจดแหลมกาเมา (Cape of Camau) ของเวียดนาม แล้วจึงแบ่งครึ่งเส้นตรงคังกลาว โดยถือจุดแบ่ง ครึ่งนั้น เป็นจุดสิ้นสุดเขตไหลทวีประหว่างไทยกับเวียดนาม การที่ฝ่ายไทย กำหนดเขตไหลทวีปในคอนนี้โดยวิธีคังกลาวก็เนื่องจากฝ่ายไทยไม่ต้องการ ใช้เกาะโลซินของไทยในอ่าวไทยเป็นจุดยึดโยงในการลากเส้นแบ่งเขตไหล ทวีปกับฝ่ายเวียดนามอย่างเต็มที่ จึงได้หันมาใช้วิธีนี้ ซึ่งนับว่าเป็นหลักการ

^{๒๐} จากหนังสือราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๐ ตอนที่ ๒๐ วันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๑๖ ฉบับพิเศษหน้า ๑ - ๒ คูเอกสารประกอบหมายเลข ๔.

ที่ยุติธรรม เพราะการใช้หลักการนี้เกาะโลชินอาจนับได้ว่ามีผลเพียงบางส่วนเท่านั้น

เมื่อประเทศไทยได้ประกาศเขตไหล่ทวีปดังกล่าวแล้ว ปรากฏว่ามีพื้นที่ไหล่ทวีปที่เป็นปัญหาเนื่องจากเหลื่อมล้ำกันทั้งไทย เวียดนามและกัมพูชา อยู่ประมาณ ๘,๐๐๐ ตารางไมล์ (ดูเอกสารประกอบเลขที่ ๕ ในภาคผนวก) ซึ่งจะต้องแก้ไขโดยการเจรจาตกลงกันต่อไป ^{๒๑}

๔. การแบ่งอาณาเขตทางทะเลกับประเทศใกล้เคียง

๔.๑ หลักการแบ่งอาณาเขตทางทะเล ^{๒๒}

การแบ่งอาณาเขตในทางทะเลนั้น มีความซับซ้อนและคลุมเครือมากกว่าการแบ่งอาณาเขตบนบกเป็นอันมาก เนื่องจากเป็นการยากที่หาและทำที่หมายอันแน่นอนประการหนึ่ง และอีกประการหนึ่งลักษณะของขอบฝั่งมักคลเคลื่อนแยกต่างกันไป และเปลี่ยนแปลงไต่อยู่เสมอ การแบ่งอาณาเขตในทะเล จึงมักจะมีปัญหาขัดแย้งระหว่างประเทศเกิดขึ้นอยู่เนือง ๆ ทั้งในเรื่องหลักวิธีในการแบ่ง และในเรื่องการกำหนดหลักที่หมายในอาณาเขตทางทะเลที่แบ่งแล้ว

จากการค้นคว้าและรวบรวมเกี่ยวกับการแบ่งอาณาเขตในทะเลของรัฐชายฝั่ง ศาสตราจารย์ ฟิลิป ซี เจสซัพ (Professor Phillip C. Jessup) ได้สรุปไว้มีประมาณ ๘ วิธีดังนี้คือ

^{๒๑} รายละเอียดเกี่ยวกับไหล่ทวีปสามเส้นนี้ ดูจากหัวข้อการแบ่งอาณาเขตทางทะเลระหว่างไทยกับเวียดนาม และไทยกับกัมพูชา ในบทที่ ๓.

^{๒๒} นาวาตรีถนอม เจริญลาภ, เส้นเขตแดนระหว่างประเทศในทะเล, หน้า ๑ - ๗.

๑. กำหนดเส้นอาณาเขตในทางทะเลระหว่างรัฐชายฝั่ง โดยการต่อตรงออกไปจากเส้นเขตแดนบนบกที่มาบรรจบฝั่งทะเล วิธีนี้จะทำได้และเหมาะสม ต่อเมื่ออาณาเขตระหว่างประเทศที่ประชิดกันมาบรรจบฝั่งทะเลในบริเวณที่ขอบฝั่งค่อนข้างเป็นเส้นตรง และเส้นเขตแดนบนบกมีลักษณะเกือบตั้งฉาก หรือตั้งฉากกับขอบฝั่งนั้น วิธีนี้จะทำได้ยาก ถ้าขอบฝั่งมีลักษณะเป็นมุมหัก หรือมีเกาะเข้ามามีส่วนพัวพันอยู่ด้วย

๒. กำหนดเส้นอาณาเขตในทะเลระหว่างรัฐชายฝั่ง โดยถือเอาเส้นตั้งฉากกับขอบฝั่ง ณ จุดที่เส้นอาณาเขตบนบกบรรจบฝั่งทะเล การกำหนดเส้นแบ่งวิธีนี้ จะได้เส้นอาณาเขตในทะเลใกล้เคียงกันกับวิธีที่ ๑ นั้นเอง จึงเหมาะสมที่จะทำในกรณีที่มีลักษณะขอบฝั่งบริเวณที่เส้นเขตแดนบรรจบฝั่งทะเลเป็นเส้นตรง และค่อนข้างตั้งฉากหรือตั้งฉาก

๓. กำหนดเส้นอาณาเขตโดยใช้เส้นตั้งฉากกับทิศทางทั่วไปของขอบฝั่ง (general direction of the coast) เป็นเส้นอาณาเขต วิธีนี้มีปัญหาอยู่ที่การปฏิบัติ เพราะไม่มีกฎเกณฑ์แน่นอนว่าจะต้องใช้ขอบฝั่งยาวเท่าใดมาพิจารณา จึงจะถือว่าเป็นขอบฝั่งทั่วไป เมื่อใช้ขอบฝั่งยาวต่าง ๆ กัน ทิศทางของขอบฝั่งทั่วไปจะเปลี่ยนไปด้วย จะไปมีผลให้เส้นตั้งฉาก ซึ่งจะเป็นเส้นอาณาเขตในทะเลเปลี่ยนทิศทางไป

๔. กำหนดเส้นแบ่งอาณาเขตในทะเลระหว่างรัฐชายฝั่ง โดยถือเอาเส้นละติจูด หรือเส้นลองจิจูดอย่างใดอย่างหนึ่งเป็นเส้นแบ่ง หรือใช้ทั้งสองอย่าง วิธีนี้อาจมีปัญหาในทางปฏิบัติเกี่ยวกับแผนที่ที่ใช้ประกอบสนธิสัญญาหรือลงนามยอม เนื่องจากหากนำค่าละติจูด หรือลองจิจูดที่ตกลงกันไว้มาลงพิกัดในแผนที่ขยาย ซึ่งใช้เกณฑ์ (datum) ที่แตกต่างกัน จะพบว่าที่หมายต่าง ๆ จะคลาดเคลื่อนไม่ตรงตามที่ตกลงกันไว้ ดังนั้น การกำหนดเส้นแบ่งอาณาเขตในทะเลระหว่างรัฐชายฝั่งโดยวิธีนี้ ควรจะกล่าวถึงความมุ่งหมายหลักของการแบ่งไว้ให้ชัดเจนในคำสนธิสัญญา หรือการลงนามยอมด้วย

จะเป็นการอ้างอิงอีกชั้นหนึ่ง หรือถ้าสามารถอ้างอิงถึงสิ่งก่อสร้างที่ถาวร
เกาะหรือสิ่งที่เห็นได้ชัดเจนอื่น ๆ ด้วย ก็จะมีผลปัญหาเมื่อถึงคราว
กำหนดจุดแบ่งเขตแดนลงในภูมิประเทศจริง

๕. กำหนดเส้นแบ่งอาณาเขตระหว่างรัฐชายฝั่งไปตามแนวอาซิมุท^{๒๓}
อันใดอันหนึ่ง วิธีนี้เมื่อกำหนดจุดเริ่มต้นได้โดยไม่มีปัญหาตามที่กล่าวไว้ใน
ข้อ ๔ แล้ว ก็จะเป็นการง่ายในการปฏิบัติ การกำหนดเส้นเขตแดนในทะเล
แบบนี้ เนเธอร์แลนด์กับอังกฤษ เคยใช้ในข้อตกลงกำหนดเขตแดนบริเวณ
น่านน้ำสุรินัมของเนเธอร์แลนด์และของอังกฤษ โดยถือว่า "แนวแบริง ๑๐
กิโลเมตรไปทางตะวันออกจากทิศเหนือจริง เป็นแนวเส้นอาณาเขต" การกำหนด
แบริงเช่นนี้ อาจอ้างถึงหินหิน ซึ่งอยู่ระยะไกล กองหินที่มีชื่อเท่ากับควยก็ได้
ส่วเดียวกับพื้นแผ่นดินเคยกำหนดแนวแบริง เช่นนี้ในสนธิสัญญากำหนดเขตแดน
ในทะเล ปี ค.ศ. ๑๘๓๓

๖. กำหนดแนวน้ำลึก (thalweg) เป็นเส้นเขตแดน วิธีนี้
มักใช้กันทั่วไประหว่างประเทศที่มีแม่น้ำกั้นกลาง แต่กรณีนี้อาจเป็นปัญหาได้
หากแนวน้ำลึกเปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะที่ปากแม่น้ำบรรจบกับทะเล หาก
ลักษณะริมฝั่งเป็นหินหรือทราย ก็จะเกิดปัญหานี้ขึ้นได้ง่าย เช่นกรณีปากแม่น้ำ
สุโขทัยไกลระหว่างประเทศไทยกับมาเลเซีย เป็นต้น

๗. กำหนดเส้นแบ่งอาณาเขตตามลักษณะพิเศษทางภูมิศาสตร์
หรือธรณีสัณฐาน (Geomorphology) วิธีนี้มีใ้อาศัยกฎเกณฑ์ทางโครงสร้าง
ของแผนที่หรือวิธีทางเลขาคณิต แต่กำหนดขึ้นโดยถือเอาความเหมาะสม
ความพอใจ ซึ่งทั้งสองฝ่ายเห็นว่ายุติธรรมเป็นหลัก โดยถือกันว่าเป็นภาวะ
แวดล้อมพิเศษตามอนุสัญญาเจนีวา ค.ศ. ๑๙๕๘

^{๒๓} แนวอาซิมุท (Azimuth) คือมุมซึ่งวัดโดยถือจุดเริ่มต้นจาก
พิกัดภูมิศาสตร์ในแนวตั้งจากเหนือจริงลงมาทางใต้.

๒ กำหนดเส้นแบ่งอาณาเขตโดยถือตามหลักการเส้นมัธยะ
 คำว่า "เส้นมัธยะ" ในความหมายของกฎหมายทะเล อาจใช้เป็นคำ
 ภาษาอังกฤษได้ ๒ ความหมาย คือ "Median Line" หรือ "Equidistant
 Line" ซึ่งมีความหมายแตกต่างกัน

"Median Line" หมายถึงเส้นที่ลากถึงกลางระหว่างเส้น
 ฐานวัดความกว้างที่อยู่ตรงข้ามกัน

"Equidistant Line" หมายถึงเส้นแบ่งโดยใช้หลักการระยะ
 เท่าของเส้นฐานวัดความกว้างที่อยู่ประชิดกัน หรือหมายถึงรัฐทั้งสองอยู่
 ประชิดกันนั่นเอง

แต่ถ้าหากใช้คำว่า "The principle of equidistance" กลับ
 มีความหมายถึงทั้งสองกรณี คือ ทั้งแบบตรงกันข้ามและแบบประชิดกัน
 ดังที่ใช้อยู่ในอนุสัญญาเจนีวา ค.ศ. ๑๙๕๘^{๒๔}

ข้อที่น่าสังเกตประการหนึ่งในการใช้หลักการเส้นมัธยะในการ
 แบ่งอาณาเขตทางทะเล ซึ่งผู้ที่เกี่ยวข้องจะต้องพิจารณาให้รอบคอบ คือ
 เส้นมัธยะนี้จะให้ความเท่าเทียมกันในเรื่องระยะทาง แต่ในเรื่องจำนวน
 พื้นที่ที่ได้รับอาจจะมีรายได้เปรียบเสียเปรียบกันอย่างมากมายก็ได้

หลักการเรื่องเส้นมัธยะนี้ ได้ถูกบัญญัติไว้ในอนุสัญญากรุงเจนีวา
 ๒ ฉบับ คือ อนุสัญญาว่าด้วยทะเลอาณาเขตและเขตต่อเนื่อง ขอ ๑๒(๑)
 และขอ ๒๔(๓) และในอนุสัญญาว่าด้วยไหล่ทวีป ขอ ๖(๑) และ (๒)
 แม้ว่าขณะนี้จะมีการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายทะเลใหม่ แต่ก็เชื่อว่าหลักการ
 เส้นมัธยะในการกำหนดอาณาเขตทางทะเลจะยังคงอยู่ อาจจะมีการเปลี่ยนแปลง
 หรือแก้ไขเพิ่มเติมบ้าง ก็เฉพาะในส่วนที่เป็นรายละเอียดที่ก่อให้เกิด
 ปัญหาในทางปฏิบัติเท่านั้น

^{๒๔} อนุสัญญาว่าด้วยไหล่ทวีป ขอ ๖(๒)

๔.๒ คณะกรรมการเจรจาสิทธิและขอบเขตไหลทวีป

๔.๒.๑ ความเป็นมาของคณะกรรมการ ในระหว่าง

วันที่ ๑๓ - ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๑๒ ได้มีการประชุมคณะกรรมการประสานงานเกี่ยวกับการสำรวจทรัพยากรธรณีนอกฝั่งของประเทศเอเชีย (CCOP) สมัยที่ ๖ และการประชุมกลุ่มที่ปรึกษาทางวิชาการ (TAG) สมัยที่ ๕ ณ ศาลาสันติธรรม ปรากฏเป็นสาระสำคัญตอนหนึ่งของการประชุมดังกล่าวว่า โดยที่ประเทศสมาชิกในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้นำ และบริเวณไหลทวีปประชิดติดต่อกัน จึงสมควรให้ประเทศเหล่านี้เปิดการเจรจาแบ่งเขตไหลทวีประหว่างกันให้เป็นที่น่าพอใจ ทั้งนี้เพื่อขจัดข้อพิพาทอันอาจเกิดขึ้นได้เกี่ยวกับสิทธิของแต่ละประเทศ ที่จะดำเนินการสำรวจและแสวงประโยชน์จากแหล่งน้ำมันปิโตรเลียม และแหล่งแร่ในบริเวณไหลทวีป

เมื่อการประชุมสิ้นสุดลง กระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ ซึ่งเป็นเจ้าของเรื่องได้ทำรายงานผลการประชุมเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบพร้อมกันนั้นก็ได้ออกคำสั่งคณะกรรมการชั้นชุดหนึ่ง เรียกว่าคณะกรรมการเจรจาสิทธิและขอบเขตไหลทวีป ประกอบด้วยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติเป็นประธาน และกรรมการอื่นอีก ๔ ท่าน เพื่อเตรียมการเจรจาแบ่งเขตไหลทวีปกับประเทศใกล้เคียงที่มีเขตไหลทวีปร่วมกับประเทศไทย และให้คณะกรรมการฯ มีอำนาจแต่งตั้งอนุกรรมการขึ้นตามที่จะเห็นสมควร คณะรัฐมนตรีได้ลงมติ เมื่อวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๑๒ อนุมัติขอเสนอของกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ

ต่อมา เมื่อมีการยุบเลิกกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ เมื่อ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๑๕ ทำให้คณะกรรมการเจรจาสิทธิและขอบเขตไหลทวีป ต้องมีการเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงตัวประธานกรรมการและกรรมการอื่นใหม่ ครั้งนี้นายกรัฐมนตรีได้ทรงร่างขึ้นสู่การประชุมของคณะรัฐมนตรีเมื่อ ๒๓ มกราคม ๒๕๑๖ แต่งตั้งรองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวง

มหาดไทยเป็นประธานกรรมการ อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการนี้ได้เปลี่ยนประธานอีกครั้งหนึ่ง ในปลายปี ๒๕๑๖ เนื่องจากมีการเปลี่ยนรัฐบาล โดยคณะรัฐมนตรีได้เห็นชอบให้แต่งตั้งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศเป็นประธานของคณะกรรมการนี้ ซึ่งปัจจุบันคณะกรรมการนี้ยังปฏิบัติงานอยู่โดยมีมติคณะมนตรีครั้งสุดท้ายให้ปลัดกระทรวงการต่างประเทศเป็นประธาน

๔.๒.๒ หน้าที่ของคณะกรรมการฯ แต่เดิมมา

คณะกรรมการฯ ได้กำหนดขอบเขตงานและหน้าที่ไว้ดังนี้

๑. พิจารณาปัญหาเกี่ยวกับการแบ่งเขตไหลทวีป และศึกษารวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ทั้งด้านกฎหมายและเทคนิคที่เกี่ยวข้อง

๒. กำหนดนโยบายและท่าทีของประเทศไทย เพื่อประโยชน์ในการเจรจากับประเทศข้างเคียงที่เกี่ยวข้อง

๓. คำเนินการเจรจากับประเทศต่าง ๆ เพื่อจัดทำความตกลงระหว่างประเทศ แบ่งเขตไหลทวีปให้เป็นที่แน่นอน

ต่อมาคณะกรรมการฯ พิจารณาเห็นว่า การกำหนดเส้นแบ่งเขตไหลทวีปกับประเทศบางประเทศ ซึ่งมีอำนาจหรือทะเลอาณาเขตประชิดกับประเทศไทยนั้น จะกระทำไคสะดวกและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ก็ต่อเมื่อคณะกรรมการฯ มีอำนาจเจรจากำหนดเส้นแบ่งเขตทะเลอาณาเขตกับประเทศเหล่านั้นควบคู่กันไปด้วย เพราะในหลักการแล้ว เส้นแบ่งเขตไหลทวีปเป็นเส้นที่ควรจะลากให้ต่อเนื่องกับเส้นแบ่งเขตทะเลอาณาเขต กระทรวงพัฒนาการแห่งชาติจึงเสนอขออนุมัติคณะรัฐมนตรีขยายอำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการฯ ให้คลุมถึงการพิจารณากำหนดเส้นแบ่งเขตทะเลอาณาเขต นอกจากนั้น ยังได้ขออนุมัติขยายองค์ประกอบของคณะกรรมการฯ โดยแต่งตั้งกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการเพิ่มเติม ซึ่งคณะรัฐมนตรีก็ได้มีมติอนุมัติตามที่กระทรวงพัฒนาการแห่งชาติเสนอทั้ง ๒ เรื่อง

๔.๓ การเจรจาแบ่งอาณาเขตทางทะเลกับประเทศใกล้เคียง

ก่อนที่จะมีคณะกรรมการเจรจาสิทธิและขอบเขตไหล่ทวีป ในปี ๒๕๑๒ นั้น ปรากฏว่าประเทศไทยเคยมีการเจรจาแบ่งอาณาเขตทางทะเลกับประเทศเพื่อนบ้านเพียงแห่งเดียวกับมาเลเซีย ในบริเวณชายแดนจังหวัดสตูลติดต่อกับรัฐปะลิส ออกมาจากเส้นเขตแดนบนบกที่ริมฝั่ง จนมาถึงปลายของระหวางเกาะตะรุเตากับเกาะลังกาวิ ตามสนธิสัญญาระหว่างประเทศไทยกับประเทศอังกฤษ ค.ศ. ๑๙๐๕ แต่โดยที่ประเทศไทยมีฝั่งทะเลทั้งทางทิศตะวันตกและทิศตะวันออก และมีประเทศใกล้เคียงที่มีเขตไหล่ทวีป และหรือเขตทะเลอาณาเขตร่วมกับประเทศไทยอยู่ถึง ๖ ประเทศ ซึ่งได้แก่มาเลเซีย อินโดนีเซีย อินเดี๋ย พม่า กัมพูชาและเวียดนาม และปรากฏว่า ชาวประมงของแต่ละประเทศดังกล่าว ได้ถูกจับกุมฐานละเมิดอาณาเขตทางทะเลบ่อยขึ้น ประกอบกับประเทศต่าง ๆ เริ่มมีความสนใจในการแสวงหาทรัพยากรธรรมชาติในทะเล โดยเฉพาะน้ำมันและแก๊สในทะเล ซึ่งมีอยู่มากในบริเวณอ่าวไทย ฉะนั้น เพื่อขจัดข้อพิพาทต่าง ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต คณะกรรมการเจรจาสิทธิและขอบเขตไหล่ทวีปดังกล่าว จึงได้รับการแต่งตั้งขึ้นโดยมติคณะรัฐมนตรี ในปี ๒๕๑๒ เพื่อเจรจาแบ่งเขตทะเลอาณาเขตและเขตไหล่ทวีปกับประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งปรากฏว่าได้กระทำสำเร็จไปแล้วบางส่วนดังนี้คือ

๔.๓.๑ ในคานทะเลอันคามันและช่องแคบมะละกา

ตอนเหนือ

จตุรคมไทย อินโดนีเซียและมาเลเซีย การเจรจาเป็นครั้งแรกของคณะกรรมการเจรจาสิทธิและขอบเขตไหล่ทวีปคือการเจรจาเพื่อทำความเข้าใจในการกำหนดจตุรคม (common point) สำหรับแบ่งเขตไหล่ทวีป ระหว่างสามประเทศ คือไทย อินโดนีเซีย กับมาเลเซียในตอนเหนือของช่องแคบมะละกา การเจรจาดังนี้ กระทำที่กรุงเทพฯ ระหว่าง

วันที่ ๑๓ - ๑๕ ตุลาคม ๒๕๑๓ ผลการเจรจาปรากฏว่าผู้แทนรัฐบาล
ทั้ง ๓ ประเทศได้ตกลงกำหนดจุดแบ่งไหล่ทวีปร่วมกันขึ้น และไดลงนาม
ในบันทึกความเข้าใจ (Memorandum of Understanding) เมื่อวันที่ ๑๕
ตุลาคม ๒๕๑๓ ต่อมาได้ทำเป็นความตกลงสมบูรณ์แบบ และประเทศทั้ง ๓
ได้ลงนามในความตกลงนี้ เมื่อ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๑๔ แต่ในระหว่างที่
ยังไม่ได้ให้สัตยาบันความตกลงนี้ ฝ่ายมาเลเซียได้ขอเจรจากับประเทศ
ไทยโดยเฉพาะ ระหว่างวันที่ ๔ - ๕ กันยายน ๒๕๑๕ เพื่อขอแก้ไข
เปลี่ยนแปลงตำแหน่งของจุดรวม ไทรนเขาไปในส่วนของประเทศไทย
แต่ฝ่ายไทยไม่ยินยอมควย ในที่สุด ทั้ง ๓ ประเทศก็ได้แลกเปลี่ยน
สัตยาบันสารสำหรับความตกลงดังกล่าว เมื่อวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๑๖

เขตไหล่ทวีปไทย-อินโดนีเซีย ในระหว่างที่มีการเจรจา ๓
ฝ่าย เพื่อกำหนดจุดรวมไทย อินโดนีเซีย และมาเลเซียนั้น ผู้แทนของไทย
กับผู้แทนของอินโดนีเซีย ต่างได้เสนอเส้นแบ่งอาณาเขตไหล่ทวีป จาก
จุดรวมออกสู่มหาสมุทรอินเดีย ให้แต่ละฝ่ายพิจารณา แต่ก็ยังคงตกลงกัน
ไม่ได้ จนกระทั่งได้จัดการประชุมสองฝ่ายระหว่างไทยกับอินโดนีเซีย
เป็นครั้งแรก เมื่อ ๒๖ - ๒๘ เมษายน ๒๕๑๔ อินโดนีเซียจึงได้ยอมรับ
เส้นแบ่งเขตตามที่ฝ่ายไทยเสนอให้พิจารณา ทั้ง ๒ ฝ่ายได้ทำบันทึก
ความเข้าใจลงนามโดยหัวหน้าคณะผู้แทน ต่อมาได้ลงนามในความตกลง
สมบูรณ์แบบ เมื่อวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๑๔ เรียกว่า "ความตกลง
ระหว่างรัฐบาลและราชอาณาจักรไทยกับรัฐบาลแห่งสาธารณรัฐอินโดนีเซีย
ว่าควยการแบ่งเขตไหล่ทวีประหว่างประเทศทั้งสอง ในตอนเหนือของ
ช่องแคบมะละกา และในทะเลอันดามัน" และประเทศไทยกับอินโดนีเซีย
ได้แลกเปลี่ยนสัตยาบันสารสำหรับความตกลงดังกล่าว เมื่อวันที่ ๒
เมษายน ๒๕๑๖

โดยที่ความตกลงข้างตนระหว่างไทยกับอินโดนีเซียในบริเวณ
เพียงส่วนหนึ่งของทะเลอันดามันเท่านั้น ไทยกับอินโดนีเซียจึงยังคงทำ
ความตกลงเพื่อแบ่งเขตไหล่ทวีปในระดับน้ำลึกเกินกว่า ๒๐๐ เมตรต่อไป
การเจรจาได้มีขึ้นที่จาการ์ตา ระหว่างวันที่ ๒๕ - ๒๘ กันยายน ๒๕๑๖
แต่ปรากฏว่ายังคงตกลงกันในขั้นสุดท้ายไม่ได้ ต้องเปิดการเจรจาขึ้นใหม่
อีกครั้งที่กรุงเทพฯ และเชียงใหม่ ระหว่างวันที่ ๑๔ - ๑๕ สิงหาคม
๒๕๑๘ จึงทำความตกลงกันได้ โดยหัวหน้าคณะผู้แทนทั้งสองฝ่ายได้ลงนาม
ในบันทึกความเข้าใจ เมื่อ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๑๘ และลงนามเป็นความ
ตกลงสมบูรณ์แบบ เมื่อ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๑๘ ความตกลงนี้เรียกว่า
"ความตกลงระหว่างรัฐบาลแห่งสาธารณรัฐอินโดนีเซียกับรัฐบาลแห่ง
ราชอาณาจักรราชอาณาจักรไทยการแบ่งเขตพื้นที่ในทะเลระหว่างประเทศทั้งสอง
ในทะเลอันดามัน"

เขตทะเลอาณาเขตและเขตไหล่ทวีปไทย-มาเลเซีย สำหรับ
เขตทะเลอาณาเขตนั้น ในการประชุมสามประเทศระหว่างไทย อินโดนีเซีย
และมาเลเซีย เมื่อ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๓ เพื่อกำหนดจุดรวมสำหรับแบ่ง
เขตไหล่ทวีปนั้น เจ้าหน้าที่ของไทยกับมาเลเซียได้ร่วมกันหาจุดตรงแนว
ของจุดกึ่งกลางของระหว่างเกาะตะรุเตาและเกาะลังกาวิ ซึ่งเป็นจุด
แบ่งสุดท้ายในทะเลระหว่างไทยกับมาเลเซีย ที่กำหนดขึ้นคราว ๆ ตามที่
ปรากฏในสนธิสัญญาระหว่างกรุงสยามกับกรุงอังกฤษ เมื่อวันที่ ๑๐ มีนาคม
ค.ศ. ๑๘๐๘ และต่อจากนั้น ก็ได้มีการประชุมสองฝ่ายระหว่างไทยกับ
มาเลเซียในระดับเจ้าหน้าที่ เมื่อวันที่ ๗ - ๘ ธันวาคม ๒๕๑๔ แต่โดยที่
ยังมีปัญหาอยู่บางประการ การแบ่งเขตทะเลอาณาเขตระหว่างไทยกับ
มาเลเซียในบริเวณนี้จึงยังไม่สามารถทำเป็นความตกลงสมบูรณ์แบบกันได้

สำหรับเขตไหล่ทวีประหว่างไทย-มาเลเซีย นั้น ภายหลังจากที่ไทย
อินโดนีเซียและมาเลเซียได้กำหนดจุดรวมสามประเทศดังกล่าวข้างตนแล้ว

ไทยกับมาเลเซียก็โคกกลางแบ่งเขตไหลทวีปในช่องแคบมะละกาตอนเหนือต่อไป โดยกำหนดเส้นแบ่งเขตไหลทวีปในลักษณะที่ซ้อนทับกันกับเส้นแบ่งเขตทะเลอาณาเขตไทย-มาเลเซียที่กล่าวไว้ข้างต้น โดยทั้งสองฝ่ายได้ระบุข้อตกลงดังกล่าวไว้ในความตกลงแบ่งเขตไหลทวีปไทย-อินโดนีเซีย มาเลเซียในตอนเหนือของช่องแคบมะละกา ซึ่งเป็นความตกลงที่กำหนดจุดรวมสามประเทศนั้นเอง และทั้งสามประเทศได้ลงนามในความตกลงสมบูรณ์แบบเมื่อวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๑๔ และได้ให้สัตยาบันเมื่อ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๑๖

๔.๓.๒ ค่านาวไทยและทะเลจีนใต้

เขตทะเลอาณาเขตและเขตไหลทวีปไทย-มาเลเซีย

ในการเจรจาเกี่ยวกับเขตทะเลอาณาเขตนั้น ในเบื้องต้นฝ่ายไทยได้ขอแก้ไขเส้นแบ่งเขตแดนปากแม่น้ำสโงไกลกับฝ่ายมาเลเซียก่อนแล้ว จึงได้ทำความตกลงเกี่ยวกับเส้นแบ่งเขตทะเลอาณาเขตพร้อมกันไปด้วย แต่ผลการประชุมยังไม่เป็นที่เปิดเผย จึงอาจถือได้ว่า ความตกลงเกี่ยวกับทะเลอาณาเขตในค่านนี้ยังไม่เป็นที่แน่นอน

สำหรับเขตไหลทวีปไทย-มาเลเซีย นั้น ได้กระทำพร้อมกันไปกับ การเจรจาแบ่งเขตทะเลอาณาเขต กล่าวคือ ในระหว่างวันที่ ๒๒ - ๒๓ ธันวาคม ๒๕๑๔ และ ๔ - ๖ กันยายน ๒๕๑๕ โดยแบ่งเขตไหลทวีปออกจากเขตทะเลอาณาเขตออกไปอีกสองจุด และทั้งสองฝ่ายได้ลงนามในบันทึกความเข้าใจ เมื่อวันที่ ๖ กันยายน ๒๕๑๕ ซึ่งยังไม่มี การดำเนินการในขั้นต่อไปที่จะทำให้ความตกลงมีผลใช้บังคับได้

จุดรวมของไหลทวีประหว่างประเทศไทย-มาเลเซีย-เวียดนาม

เหตุที่การเจรจาแบ่งเขตไหลทวีประหว่างไทยกับมาเลเซียกระทำไปได้เพียงสองจุดดังที่กล่าวมาข้างต้น ก็เพราะการกำหนดเส้นแบ่งเขตไหลทวีป คออกจากไป อาจล่วงล้ำเข้าไปในเขตไหลทวีป ซึ่งเวียดนามมีสิทธิ์อยู่ก็ได้

ฉะนั้น การเจรจาชั้นต่อไปจึงต้องรอให้ฝ่ายเวียดนามเขามารวมตัว
เพื่อให้มีการกำหนดจุดรวมขึ้นมาก่อน

ในการเจรจาแบ่งเขตไหล่ทวีประหว่างไทย-มาเลเซีย ในวันที่
๔ - ๘ กันยายน ๒๕๑๕ คณะผู้แทนทั้งสองฝ่ายได้ตกลงกำหนดที่ตั้งของ
จุดรวมไทย มาเลเซียกับเวียดนามไว้อย่างแล้ว และฝ่ายไทยก็ได้นำข้อตกลง
นี้ไปหาข่มขู่ขอความเห็นจากรัฐบาลเวียดนามใต้ในสมัยประธานาธิบดี
เหงียนวันเทียว ซึ่งก็ได้ยอมรับว่าจุดรวมดังกล่าวเป็นจุดที่สมเหตุสมผล
อย่างไรก็ตาม จนกระทั่งบัดนี้ ประเทศทั้งสามยังไม่มีโอกาสที่จะเจรจา
เกี่ยวกับเรื่องนี้เลย

อาณาเขตทางทะเลระหว่างประเทศไทยกับกัมพูชา ระหว่าง
วันที่ ๑ - ๕ ธันวาคม ๒๕๑๓ คณะกรรมการเจรจาสิทธิและขอบเขต
ไหล่ทวีปของไทย ได้ทำการเจรจากับรัฐบาลกัมพูชา เพื่อที่จะทำความ
ตกลงแบ่งเขตทะเลอาณาเขตและเขตไหล่ทวีประหว่างกัน แต่เนื่องจาก
คณะผู้แทนทั้งสองฝ่ายมีความเห็นในหลักการกำหนดเส้นฐานตรงของแต่ละ
ฝ่ายไม่ตรงกัน ทำให้ไม่อาจตกลงกันได้แม้แต่เรื่องเดียว และจนกระทั่ง
บัดนี้ ทั้งสองฝ่ายก็ไม่เคยมีการเจรจาเกี่ยวกับเรื่องนี้เลย.